

Els quaranta dies de Rusiñol a Sant Feliu

Amic lector, amb goig colaboro, en aquestes planes, que avui veuen la llum per primera vegada en atendre el prec que se'm féu de recollir alguna anècdota del pas de Rusiñol per la nostra ciutat. A la gentilessa del Dr. S. Nadal Bonet, heu d'agrair-les. La meua ploma no

és més que humil serventa d'unes paraules que em foren donades ja fa algún temps. Espero que la memòria em sigui fidel; excuseu-me si no ho aconseguixo.

Allà pels anys de 1905 o 1906, el cèlebre escriptor S. Rusiñol residí en la nostra ciutat un mes i mig aproximadament, Hostetjava en la fonda de «Les Noies». El nostre clima, potser, el garbí, féu mossada en la salut de Rusiñol, que quedà, després d'una «gripe», adolorit per intenses neuràlgies. Guarit, no feia massa temps, de morfínomania, tenia, més que per horror als calmants que havien d'injectar-li. Arreu veia la ganyota de la fatídica droga, a la qual s'havia habituat en el curs d'una afecció al fetge. La necessitat esdevingué vici i arribà a tolerar un gram de morfina diari. El càlcul del fetge li fou extirpat mitjançant una intervenció quirúrgica, i del seu vici, en fou alliberat en un Sanatori ad hoc.

Mentrestant estava al llit, en la fonda de «Les Noies», i ja, alleujat de les neuràlgies, es feia tertúlia a la seva habitació. Quan es trobava bé, a les tardes, anava amb en Lluís Cases a pintar uns quadres, a la carretera de Tossa; pinturas que no varen acabar-se mai del tot, i que varen restar anys i anys a la casa del senyor Cases.

A les nits, - era en Rusiñol un veritable noctàmbul -, es reunia la colla a la Fonda d'en Lluís Gregori, allí a la pujada de l'estació, on s'havien hostatjat els «Padres». Alguna vegada, la tertúlia es feia en el Centre Català, al passeig, sobre l'actual bar de «La Paella».

De dies, s'el trobava sovint a casa en Pere Colomer, d'ofici sastre, que tenia el taller al xamfrà Rutlla-Sant Domingo. I no era pas estrany de veure'l embromar els clients que no el coneixien, fent-se passar per dependent de la sastreria.

Eren contertulis habituals d'en Rusiñol, l'August i en Lluís Cases, Juli Garreta, Palaht i el Dr. Nadal, el qual, amb pena, degut a la seva professió no podia sempre acompanyar-los en les seves sortides i excursions, plenes tothora d'amenitat, simpatia i de la gràcia picant de l'incomparable autor de «El Mistic» i «La Llibertat», i de tantes altres obres, de tots conegudes. A més de tenir sempre a flor de llavi l'agudesia intel·ligent, la ironia prompta, el seu to de veu captivava per una dolcesa indefinible i inexpressable. Sovint, s'embarcava en el recontre d'anècdotes picants, que escriuïen l'assenyat August Cases, el qual, esverat, es retirava o demanava que el deixessin baixar de la tartana, mentre seguís el relat que l'escandalitzava. Si això succeïa davant d'en Perico Colomer, el sastre, especialitzat en l'ofici i en engolir veritables muntanyes de faves, sense trastorns ni fàtics, calia veure com en Perico esclafia a riallades amb un sanglotar estrany, degut a la ingerència forçadíssima d'aire que caracteritzava el seu riure.

En una anada de la colla a Tossa, acompanyant l'Albert, que es presentava per diputat en el districte d'Arenys, un cop arribats al local destinat al «discurso de propaganda electoral», en Santiago Rusiñol, dirigint-se al públic preguntà:

—He sentit que la vila demana un pont. Es veritat que ço que desitgeu és un pont?

Una gran cridèria afirmativa ompli la sala.

—Calma, calma,— recomenà Rusiñol. Ja heu pensat abans, si teniu almenys riu o riera on col·locar-lo?

No cal dir que l'Albert perdé la seva candidatura. Solament comptà amb el vot del desconcertat i polít senyor Alcalde.

Hom havia de veure'í contar facècies, havia de veure'l com ell mateix creava les situacions, que derivaven a la comicitat!

En el mes i mitg que passà a Sant Feliu, en l'encadenament de les tertúlies, creà una autèntica vida entorn d'ell, que deixà fondes rels, i que encara avui aleteja en el record dels que l'acompanyaren; pinzellada joliva en el blau del nostre cel, rialla en la pedra roja dels nostres roquissars.

Hi ha esperits que troben el son en la mort; d'altres, viuen eternament, com viuen els solcs i les empremtes que ens deixaren, en passar.

Rusiñol és d'aquests!

Lluís Gregori